

Buletin
INFORMATIV

Anul XXI • nr. 3 (238) • Martie • 2012

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE

Buletin
INFORMATIV

Anul XXI • nr. 3 (238) • Martie • 2012

**MINISTERUL CULTURII
ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL**
**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE**

013701 București • Piața Presei Libere nr. 1 • corp B 1

• etaj V / VI • telefon/fax 317 89 70

www.centrul-cultura-traditionala.ro

e-mail: contact@centrul-cultura-traditionala.ro

Director: Ciprian OGRĂZEANU

Redactor coordonator: **Oana Gabriela PETRICĂ - director adjunct**

Colectiv redacțional:

Mihaela CIORCILĂ (secretar de redacție) • **Dănuț DUMITRAȘCU**

Elena GAVRILUȚIU • **Mirela MIHĂILĂ**

Difuzare: **Mariana COMAN**

Coperta I - **Buna Vestire (detaliu) - Valerica VOINEA**
(Alexandria, Teleorman)

Coperta IV - **Vine primăvara ! - Paula IACOB** (Vaslui)

Fotografii de Dănuț Dumitrașcu

ISSN 1224 - 6921

Tehnoredactare: **Anca Cristina VERGULESCU**

Două anotimpuri - Gustav HLINKA
(Reșița, Caraș-Severin)

Fotografie de Rodica Dinache

Mulțumim tuturor colaboratorilor
și așteptăm în continuare informații și articole de specialitate
pentru *Buletinul Informativ*.

Cuprins

Cercetare aplicată

<i>Cercetătorul și statutul său în teren.....</i>	<i>2</i>
(Drd. Aura-Andreea PETRE)	
<i>„Introspecție” gastronomică în lumea satului tradițional.....</i>	<i>7</i>
(Gabriela NEGRU)	

<u>Agenda martie 2012.....</u>	<i>10</i>
---------------------------------------	------------------

Portret

<i>„Sunt, Doamne, copt pentru cules...”.....</i>	<i>23</i>
(Dr. Corina MIHĂESCU)	

Ecouri

<i>„Arta - fereastră a sufletului”.....</i>	<i>30</i>
(Prof. Elena STOICA)	

Confesiuni

<i>Dumitru Ștefănescu și Costică Onuță</i>	<i>35</i>
--	-----------

Noi apariții editoriale

<i>Veturia Suci, Cojocna. Mărturii etnografice de pe plaiuri someșene</i>	<i>39</i>
(Anamaria STĂNESCU)	

Cercetare aplicată

Cercetătorul și statutul său în teren

În data de 10 decembrie 2011, echipa de cercetare a CNCPCT, formată din cercetător dr. Iuliana Băncescu și asistent cercetare drd. Aura-Andreea Petre, a realizat o prospectare de teren în trei localități din județul Giurgiu: Găujani, Pietrișu și Oinacu. Activitatea face parte din proiectul *Elemente de patrimoniu imaterial în obiceiurile actuale ale vieții de familie* cuprins în programul minimal al instituției. În rândurile care urmează am ales să prezentăm frânturi de situații din această zi care exemplifică parte din provocările la care este supus cercetătorul în teren.

În jurul orei 9 dimineața am ajuns în localitatea Găujani, la casa familiei V., unde tocmai ce începuseră pregătirile pentru organizarea unei pomeni de 40 de zile. În curte i-am găsit pe membrii familiei și pe câțiva dintre vecinii care se oferiseră să ajute la pregătiri. Bărbații aranjau mesele și scaunele, iar femeile se ocupau de pregătirea mâncărurilor. Una dintre nurorile defunctului, Cornelia Enache, angajat al primăriei, cu preocupări în domeniul culturii populare, a fost persoana noastră de legătură. Am asistat la pregătirea colivei (realizată de o femeie „specializată” în această practică), la pregătirea pachetelor pentru împărțit, la agitația din gospodărie pentru organizarea mesei. În primele momente ale sosirii noastre acolo ne-am rezumat la „a privi”, nefiind potrivit să întrerupem activitatea oamenilor cu interviuri. Am hotărât să așteptăm momentul

**Pregătirea colivelor în gospodăria familiei V.,
Găujani, județul Giurgiu, 2011**

prielnic. Terenul este imprevizibil. Este important, ca cercetător, să ai acel fler care să-ți permită să te adaptezi situației de pe teren și să știi când și cum să utilizezi instrumentele de cercetare.

Așadar, am lăsat gospodăria familiei-gazdă să-și continue activitatea nestingherită de un grup de cercetători de la București și, având ca transport o mașină Dacia a unui localnic, însoțite de Cornelia Enache, am dat o fugă până la biserică, unde se țineau parastasele. Câteva doamne, stând în fața mesei cu coșuri cu alimente, se uitau curioase la noi, ascultând slujba părintelui, și invitându-ne să fotografiem fără teamă coșurile de pe masă. Nu am stat mult.

Ne-am întors în curtea familiei V. și am intrat în bucătărie să ne încălzim la o cafea. Pregătirile erau pe sfârșite. Acum era așteptat părintele pentru a începe pomană. Femeile gospodine intrau și ele, din când în când, în bucătărie pentru odihnă și căldură. A fost momentul prielnic pentru a sta de vorbă. Am realizat câteva interviuri semi-directive cu persoane participante la pomană. Interviurile erau, totuși, des întrerupte de traficul din acea încăpere „cheie” pentru eveniment și de multiple discuții organizatorice. Nu a fost simplu, căci ne presa timpul. Trebuia să facem câteva înregistrări. Și contextul

Masa de parastas, Găujani, județul Giurgiu, 2011

s-a dovedit prielnic pentru că au fost și diverse intervenții din partea celor care se perindau prin bucătărie, s-au iscat discuții extrem de interesante pro și contra despre diverse schimbări în anumite obiceiuri, frânturi de amintiri puse cap la cap despre cum se făcea înainte. Un alt avantaj al acestei situații de intervievare a fost și faptul că a redus semnificativ din acea tendință a informatorilor de a „spune cum trebuie”, intimidați de reportofon sau de statutul cercetătorului, fiind tentați să nu vorbească într-un mod firesc, natural, spunând câteodată ceea ce cred ei că am vrea noi să auzim („da, se mai ține acest obicei”) și nu neapărat ceea ce cred ei și ceea ce știu.

Au fost intervievate: V.V. (soția defunctului) și S.F. Am vorbit despre obiceiuri ale vieții de familie (nuntă, înmormântare) și despre obiceiuri calendaristice (cu precădere despre cele din perioada sărbătorilor de iarnă). De menționat sunt discuțiile despre schimbările survenite în obiceiurile de la nuntă și despre „prostiile” (conform discursului informatorilor) apărute în ultima vreme, cum ar fi jarteaua purtată de mireasă. Aceste modificări ale scenariului nunții sunt cauzate, în primul rând, de schimbarea spațiului evenimentului:

Acasă la tanti L., Oinacu, județul Giurgiu, 2011

localul. Odată cu acesta, anumite secvențe ritualice au dispărut și au apărut altele, împrumuturi occidentale. Întrebarea mea, ca cercetător, este: sunt acestea „prostii” la modul declarativ, iar atunci când se practică, la nuntă, sunt trăite cu entuziasmul specific evenimentului? Modul în care sunt receptate aceste noi practici nu poate fi verificat decât prin observația participativă. Participarea la nuntă, pentru a observa scenariul nunții și schimbările survenite, precum și observarea modului în care sunt receptate aceste schimbări reprezintă următoarea etapă în cercetarea noastră, după prospectarea terenului.

La ora 12, la amiază, după terminarea pomenii, am plecat cu preotul din Pietrișu (un om deosebit, foarte bun, ardelean din Bistrița-Năsăud, după cum îl caracterizau localnicii, nemulțumiți de preotul din localitatea lor) în localitatea acestuia. Ajunși la Pietrișu, am poposit la biserică unde părintele chemase o localnică pentru interviu. În apropierea bisericii doi copii făceau repetiții cu biciul pentru obiceiurile de iarnă. Când ne-au văzut, la rugămintea părintelui, au tras niște pleznituri zdravene cu biciul de dimensiuni

considerabile și format dintr-un mâner de lemn care se termina cu un lanț gros din fier. În biserică, pe un frig serios, am luat un interviu doamnei C.I. (76 de ani), care venise însoțită de două vecine (fiindu-i teamă și jenă să vină singură): G.N. (65 de ani) și P.L. (33 de ani). Preotul a avut diverse intervenții pe parcursul interviului, încercând să dreagă ce i se părea lui că nu răspunde „corect” tanti I. Încerca să completeze cele spuse de doamnă, aceasta fiind vizibil stingherită și nu prea vorbește (timidă și temătoare să nu spună „prostii”, situație des întâlnită pe teren... poate dacă nu era prezent părintele interviul s-ar fi desfășurat altfel?).

După interviu, părintele ne-a condus la stația de microbuz pentru Giurgiu și a așteptat cu noi până acesta a venit. În autogară la Giurgiu ne-am întâlnit cu Petra Pencea, referent la primăria Oinacu. Aceasta venise cu mașina, cu fiul dumneai, cu care am mers împreună la Oinacu. Aici am ajuns acasă la tanti L., bucătăreasă la nunți. Am fost servite cu suc, gogoși și plăcintă de dovleac și am stat de vorbă despre nuntă. Era exclus să fi refuzat! Înainte de orice eram oaspeți, statutul principal al unui cercetător într-un astfel de teren. Extrem de darnică tanti L.! Și fericită de vizită! La final, am trecut pe la primărie unde am făcut copii după câteva rețete de la dumneai. Nu ne-am îndurat să le luăm după noi la București și să i le trimitem înapoi prin poștă, prea ținea la ele.

Aceasta a fost prospecția întreprinsă și acestea ne-au fost întâmplările și contextele cercetării, încă o dovadă a principiului că a face teren nu înseamnă a privi fără a te lăsa privit sau a întreba fără a fi întrebat.

Drd. Aura-Andreea PETRE
Asistent cercetare, CNCPCT
Fotografii din Arhiva CNCPCT

N.A.: Datele de indentificare ale persoanelor intervievate sunt înscrise în fișele de informator realizate în timpul documentării.

„Introspecție” gastronomică în lumea satului tradițional

Mămăliga era, odinioară, pâinea oamenilor de la sate, iar făina de porumb era produs de bază utilizat la prepararea micului dejun, a prânzului și a cinei, a deserturilor, dar și a felurilor principale de mâncare, câtă vreme pâinea făcută din făină de grâu era pregătită doar pentru zilele de sărbătoare. Modificarea concepțiilor despre viață și a condițiilor social-economice au dus la o răsturnare a situației: astăzi pâinea este element principal pe masa românilor, iar mămăliga și produsele realizate din făină de porumb sunt mai rar pregătite.

Cercetarea gastronomiei tradiționale din județul Sibiu, proiect desfășurat în anul 2011, a relevat faptul că rețete bazate pe făină de mălai sunt cunoscute și pregătite în toate cele cinci zone etnografice ale județului Sibiu. Mai mult, același preparat a fost adeseori întâlnit sub denumiri diferite sau diferențele de pregătire de la o zonă la alta și de la o localitate la alta sunt foarte mici. Într-un asemenea context, ne vom opri asupra a trei preparate: **gâgău**, **tapșa** și **mălai**.

Gâgăul este, probabil, cel mai simplu preparat, după mămăligă: „Gâgău-i mâncarea săracului: ne făcea mama când eram copii și veneam de la școală. Tai coleșa rece, pui niște unsoare în cratiță și dai coleșa prin unsoare. Pui o țăr’ de zahăr și asta-i mâncarea” [Ana Frățilă, 70 de ani, Alămor].

Tapșa, în schimb, necesită mai multe ingrediente: de la mămăligă la cârnați, de la ceapă la brânză. Se taie slănină în bucăți și se pune la prăjit într-o cratiță; când jumările sunt gata se scot din cratiță și, peste grăsimea rămasă, se așază felii de mămăligă, iar peste mămăligă se pun un strat de brânză și jumări de slănină. Se continuă cu straturi succesive de mămăligă, brânză și jumări și se încheie cu un strat de brânză, peste care se pun câteva linguri de smântână. Se pune cratița pe foc și se lasă cam zece minute, până când se topește brânza, iar mămăliga a făcut crustă. Tapșa alămorenilor se regăsește și pe mesele celor din Turnu Roșu, sub denumirea de **mămăligă dreasă**.

Făina de mămăligă stă și la baza unui desert ce cunoaște aproximativ aceeași rețetă în toate zonele Sibiului, dar nume diferite,

Gâgăul, „mâncarea săracului”

de la **mălai** la **morândău**. **Morândăul** se prepară astfel: „Prima dată puneai un kilogram de lapte dulce, dacă ai lapte acru e și mai bine, băteai 2-3 ouă și le puneai peste lapte, puneai brânză rasă, zahăr, sare, grăsime, le băteai bine pe toate și la urmă adăugai făina de mălai. Când era mai gros decât crobul de clătite era pus în tava unsă și se coace. Crește, e ca o prăjitură.” [Ana Dăncilă - „Ană Liță, colcerița”, 78 ani, Rod]

În satul Rod, din Mărginimea Sibiului, orzul era odinioară înlocuitor de grâu, adică stătea la baza multor produse de panificație, precum și a unor mâncăruri gătite, chiar dacă era vorba de preparate servite la marile evenimente din viața omului, precum nunta sau înmormântarea. De pildă, atât la petrecerea de nuntă, cât și la pomană se servea **orz cu carne**: „Orzul de la nuntă era ca și acela de la pomeană: tăiau găini câte aveau, le herbeau cu morcov, pătrunjel, țălină, și când era găinile herte, le scoteau. Străcurau zupa și în ea băgau orzul să hiarbă. Când era aproape fiert, tăiau carnea de găină în bucăți și o puneau în orz. Se umfla orzul și se făcea ca

Un dulce tradițional: mălaiul sau morândăul

un pilaf. Asta era mâncare de nuntă și se făcea în oale de pământ”, povestește colcerița.

Proiectul de cercetare a gastronomiei tradiționale din județul Sibiu a venit ca o continuare firească a campaniilor de cercetare derulate în anii anteriori de către Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul-Junii” Sibiu. S-a reușit astfel acoperirea unui segment al culturii tradiționale mai puțin cercetat, iar rezultatele cercetărilor pot constitui baza unor proiecte viitoare transdisciplinare.

Gabriela NEGRU

Referent, CJCPCT „Cindrelul-Junii” Sibiu
Fotografii din Arhiva CJCPCT „Cindrelul-Junii” Sibiu

Agenda*

Alba

1 martie – Alba Iulia

Expoziția de fotografie „Instantanee de primăvară” - expun elevii clasei de arte vizuale din cadrul CCAB Alba.

2 martie – Alba Iulia

„Carnavalul primăverii” - vernisajul expoziției de măștișoare și pictură a elevilor Clasei de pictură și design din cadrul CCAB Alba, urmat de un program artistic desfășurat în parteneriat cu grădinițele și școlile din Alba Iulia.

3 martie – Rimetea

Fărșangul - obicei popular maghiar - proiect de valorificare.

5 martie – Ocna Mureș

Manifestarea folclorică „Alexandru Țitruș - 90 de ani de la naștere” - evocare, minispectacol cu melodii din repertoriul vioristului.

8 martie – Alba Iulia

„Armonii de primăvară” - spectacol artistic.

23-25 martie – Alba Iulia

Colocviile de Etnografie „Gheorghe Pavelescu” - ediția a VIII-a.

*N.R. Informațiile de la această rubrică sunt furnizate de centrele județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale. Pentru confirmări, vă rugăm consultați organizatorii.

Arad

1 martie – Ineu

Spectacolul „Măștișoare... măștișoare”.

6, 8 martie – Felnac, Archiș, Olari

Manifestări cultural-artistice dedicate mamei.

8 martie – Arad

„O floare, un cântec pentru dumneavoastră, Doamnă” - spectacol folcloric dedicat *Zilei Internaționale a Femeii*, cu participarea ansamblurilor folclorice „Cununița” din Sântana și „Zărandul” al Palatului Copiilor Arad.

20-30 martie – Arad

Ziua Porților Deschise - acțiune organizată de Inspectoratul Școlar Județean Arad.

● „Chișineu-Criș, cetate culturală a județului Arad” - manifestări cultural-artistice: concert instrumental, spectacole de marionete și teatru clasic - organizate și prezentate pe parcursul lunii.

Argeș

9 martie – Câmpulung

Salonul de Primăvară al Artiștilor Plastici din Județul Argeș.

10 martie – Pitești

Întâlnirea anuală a membrilor Asociației Folcloriștilor Argeșeni „C. Rădulescu-Codin”.

● Pe parcursul lunii martie, specialiștii CJCPCT continuă derularea unor proiecte care vizează:

- monitorizarea obiceiurilor din ciclul vieții, pentru evaluarea modificărilor produse în derularea etapelor ceremoniale;

- identificarea și stocarea informațiilor privind meșterii populari din arealul Argeș-Muscel;

- culegerea unor texte-suport pentru obiceiurile existențiale, texte cu profil etiologic și povestiri personale, în vederea îmbogățirii *Colecției Folclor poetic din Argeș*.

● Continuă, și în luna martie, derularea etapelor zonale ale Concursului „Mugurii folclorului argeșean” - ediția a V-a, dedicat

celor mai talentați copii - soliști vocali și instrumentiști de muzică populară, din județul Argeș.

● Începe înscrierea în concurs a corurilor și grupurilor vocale pentru Reuniunea de Primăvară.

Bacău

8 martie – Oituz

„De ziua ta!” - manifestări cultural-artistice dedicate *Zilei Femeii*.

30 martie – Bacău - Centrul Internațional de Cultură „George Apostu”
Salonul Național de Primăvară al Artei Naive.

Bihor

1-8 martie – Oradea, Băile Felix

Salonul de Primăvară - expoziție de artă plastică.

18 martie – Beiuș

„Varietăți bihorene” - participă formații artistice din zona Crișul Negru.

25 martie – Popești

Expoziție de artă populară și artă plastică.

25 martie – Popești

Concursul „Vetre folclorice”, cu participarea formațiilor artistice din localitățile: Budoii, Derna, Tăuteu, Marghita, Suplacu de Barcău, Sacalasașu, Spinuș, Abram, Popești.

Botoșani

2-4 martie – Dorohoi

Festivalul-concurs de Muzică Ușoară „Mărțișor dorohoiian” - ediția a XXIX-a.

15-17 martie – Glodeni (Republica Moldova)

„La izvoarele neamului” - festival-concurs internațional al formațiilor corale și vocale.

Buzău

27 februarie-9 martie – Buzău - Aula Bibliotecii Județene

Expoziție de mărțișoare, creații ale meșterilor populari din județ.

● Pe parcursul lunii martie, au loc repetiții ale Ansamblului Folcloric „Plaiurile Mioriței” al CJCPCT pentru punerea în scenă a noi producții muzical-coregrafice din zona Buzăului și din alte zone etnofolclorice ale țării.

Caras-Severin

8 martie – Reșița

Spectacol omagial în cinstea *Zilei Femeii*.

9 martie – Reșița

Festivalul de Muzică Corală „Lia Ponoran” - ediția IX-a.

24-26 martie – Oravița

Colocviile de Etnografie și Folclor „Vasile Tudor Crețu”.

28 martie – Petnic

Serbările Crainei - ediția XIII-a.

29-30 martie – Bănia

Sărbătoarea Muzeelor Sătești - ediția III-a.

Constanța

● Pe tot parcursul lunii martie, Centrul Cultural Constanța "Teodor T. Burada", în colaborare cu Școala nr. 30 "Gheorghe Țițeica" din Constanța, realizează:

- Workshopul "Tradiții de primăvară", în cadrul căruia se realizează mărțișoare și felicitări cu tematică de primăvară;
- pregătirea pentru editare a volumele *Legendele anotimpurilor* - proză și *Poezia anotimpurilor* - poezie, cuprinzând cele mai bune creații ale elevilor.

Dolj

3 martie – Desa

***Caii lui Sântoader/Încuratul cailor la Sântoader* - sărbătoarea populară și întrecere hipică. La această manifestare participă și comunele Poiana Mare și Ciupercenii Noi.**

15 martie – Craiova - Galeria „Cromatic” a CJCPCT

Salonul de Primăvară al Artiștilor Plastici, membri ai Cenaclului „Constantin Brâncuși”.

23 martie – Craiova

Simpozionul Interjudețean „Învățământul românesc între tradiție și modernism” - ediția a II-a, organizat în parteneriat cu Școala Specială „Sfântul Mina”.

● Vineri, 2 martie a.c., are loc, în Foaierul Teatrului Național „Marin Sorescu” din Craiova, lansarea volumului *Sănătatea în Dolj. Monografia sanitară a comunelor* de dr. Ch. Laugier, reeditat la 100 de ani de la apariție.

● În perioada 26-31 martie, se desfășoară, în comuna Galiciuica și în satele aparținătoare, cercetarea etnofolclorică cu tema „Tradiția și creația populară în satul românesc contemporan - zona etnografică Dolj”.

Galati1 martie – Galați

„Mărțișor” - manifestare etnofolclorică care face parte din Programul „Satul din noi” - Proiectul „Tânărul și tradiția strămoșilor”.

9, 23 martie – Galați

Concerte filantropice pentru persoane din categorii sociale defavorizate, prezentate de Fanfara „Valurile Dunării”. Manifestările fac parte din Programul „Clepsidra”.

23 martie – Galați

Ziua Mondială a Poeziei - întâlnire cu scriitori, poeți, artiști din Galați și Brăila.

24 martie – Galați

Salonul Artelor Vizuale „Mărțișor” - expoziție: pictură, sculptură, design, ceramică, artă decorativă. Lucrările expuse sunt realizate de elevii Școlii de Arte.

25 martie – Galați

Buna Vestire - Ziua Poliției Române - spectacol susținut de Fanfara „Valurile Dunării” și Ansamblul Folcloric „Doina Covurluiului”.

● Joi, 15 martie a.c., apare numărul 121 al revistei „Dunărea de Jos”.

Giurgiu13 februarie-16 martie – Giurgiu

Festivalul Județean „Șezătoarea” - ediția a X-a.

28 februarie-4 martie – Giurgiu

„Festivalul Primăverii” - spectacole muzical-coregrafice, târg al meșterilor populari, expoziții - proiect româno-bulgar.

1-8 martie – Giurgiu

Expoziția de felicitări „Primăvara în lumină și culoare”.

7 martie – Giurgiu

Spectacolul muzical-coregrafic „De ziua ta, mămico”.

9 martie – Giurgiu și localități din județ

Mucenicii Domnului - manifestări etnofolclorice prilejuite de sărbătoarea Sfinților 40 de mucenici.

● În această lună, în localitatea Slobozia, se realizează o cercetare aplicată a obiceiului *Turta furnicii*.

Gorj3 martie – Stoina

Festivalul „Mărțișoare folclorice” - ediția a VI-a.

8 martie – Crușeț

Festivalul de Folclor „Mărțișoare pentru mame” - ediția a III-a.

9 martie – Bărbătești, Săulești

În cadrul Programului „Gorjul tradițional”: obiceiurile *Mucenicii și Lăuatul fetelor*.

12-30 martie – localități din județ

Festivalul Portului și Dansului Popular pentru Tineret „Liviu Dafinescu” - ediția a IX-a (faza pe localități).

25 martie – Runcu

„Gorjul tradițional”: *Sărbătorile Dealului* - manifestare etnofolclorică.

25 martie – Tismana

Târgul de Ceramică și Seminte de la Tismana.

26 martie-7 aprilie – Țânțăreni

Sub genericul „Tradiții și obiceiuri de Paște”, se organizează: Festivalul de Muzică Religioasă „Te Deum Laudamus”, concursuri de ouă încondeiate, de creație literară și de gastronomie.

29-31 martie – Novaci

Festivalul de Teatru „Sabin Popescu” - ediția a XIII-a.

Harghita

15 martie – Miercurea-Ciuc - Pasul Cașin

Manifestări evocatoare și artistice dedicate Revoluției din 1848.

● În lunile martie și aprilie se organizează un ciclu de manifestări culturale-artistice în localitățile: Cristuru Secuiesc, Sfântu Gheorghe, Odorheiu Secuiesc (Harghita) și Sibiu.

Iași

1 martie – Buhalnița - Ceplenița, Sticlăria - Scobinți

Expoziții-concurs *Sărbătoarea Mărțișorului*.

23-24 martie – Iași

„Din bătrâni, din oameni buni” - festival-concurs al interpreților de muzică populară - ediția a VII-a.

Ialomita

25 martie – Brazil

„Artă populară și tradiții folclorice” - manifestare etnofolclorică.

Ilfov

1 martie – București - Sediul Consiliului Județean Ilfov

Vernisajul Salonului Ilfovean de Primăvară. Expun artiști plastici din județul Ilfov - pictori, ceramiști, iconari, sculptori în lemn.

1 martie – Bragadiru - Centrul Cultural „Mihai Eminescu“

„Mărțișor în pas de vals” - concert de muzică simfonică susținut de Orchestra „Simfonia București” - dirijor Florin Totan.

8 martie – Otopeni - Centrul Cultural „Ion Manu”

„Mamă, te iubesc” - spectacol folcloric cu participarea extraordinară a Ansamblului Folcloric „Valahia”, dirijor Marius Zorilă, soliști: Lavinia Goste, Marioara Man Gheorghe, Letiția Boroș, Mădălina Ciucu, a Ansamblului „Perinița” - Otopeni, coregraf coordonator Liliana Comana, a Ansamblului „Gruianca” și a Ansamblului „Codrii Vlășiei”.

● „Primăvară, primăvară” - spectacol folcloric dedicat sosirii primăverii, intinerat în toate localitățile din județ, pe parcursul lunii. Spectacolul este susținut de Ansamblul Folcloric „Valahia”, dirijor Marius Zorilă, soliști: Lavinia Goste, Marioara Man Gheorghe, Letiția Boroș, Mădălina Ciucu, precum și de ansamblurile „Perinița”, „Gruianca” și „Codrii Vlășiei”.

● Sub genericul „Caravana Teatrului în Ilfov” au loc reprezentații teatrale în județ, localitățile: Moara Vlășiei, Clinceni, Domnești, Voluntari, susținute de actori profesioniști, din instituțiile de teatru și companii particulare din România.

● În această lună încep „Lecțiile de Muzică Clasică” - întâlniri educative, de cunoaștere, învățare și aprofundare a instrumentelor muzicale, a studiilor și partiturilor privind muzica clasică și simpozioane interactive în vederea selecționării tinerilor talentați, cu aptitudini muzicale din școlile ilfovene.

● Pe parcursul lunii, se desfășoară la Voluntari - Sala CJCPCT Ilfov, Turneul Speranțelor, la șah - ediția a III-a, program dedicat copiilor din județ. Prin această competiție se urmărește selecția copiilor în vederea participării la campionatele județene și naționale.

Mehedinti

8 martie – Drobeta-Turnu Severin și localități din județ

Spectacolul folcloric „Doamne, ce frumoasă ești!”.

14 martie – Drobeta-Turnu Severin

Spectacolul de teatru „Capra cu trei nurori”, susținut de Trupa „Cortina” a Centrului Cultural „Nichita Stănescu”.

28-30 martie – Drobeta-Turnu Severin

Festivalul de Poezie „Nichita Stănescu” - ediția a III-a.

● În această lună se pregătește și se editează Revista de Cultură și Tradiție Populară „Răstimp”, nr. 1/2012, an XV - apariție trimestrială.

Mureș

11 martie – Zău de Câmpie

Festivalul Folcloric pentru Tineret „Mlădițe” - ediția a V-a.

Neamț**2-3 martie – Piatra Neamț**

„Florile Ceahlăului” - festival-concurs de muzică populară pentru copii și tineret - ediția a XXIV-a. Manifestarea își propune promovarea tinerelor talente interpretative în domeniul muzicii vocale și instrumentale autentice, precum și punerea în valoare a obiceiurilor populare și a portului tradițional din județul Neamț.

Olt**1-31 martie – Craiova**

Expoziție de artă plastică cu lucrări din patrimoniul CJCPCTC Olt.

- **Pe parcursul lunii se derulează următoarele proiecte de cercetare:**
- în perioada 19 februarie-17 aprilie, *Tradiții și obiceiuri legate de Lăsata Secului de carne, Lăsata Secului de brânză, Săptămâna Sân Toaderului, Postul Paștelui, Floriile, Paștele* (ritual și tradiție), în toate localitățile județului Olt;
- *Artizanii Oltului* - inventarierea și înregistrarea artizanilor din județ, pe localități;
- *Strigarea peste sat* - cercetarea, conservarea și promovarea obiceiului practicat de Lăsatul Secului de Paști, în toate localitățile județului;
- *Încuratul Cailor de Sân Toader*, la Vlădila; au loc și dezbateri privind acest obicei în localități din județ;
- în perioada 1 martie-15 aprilie, *Govia și Hora de pomană* - obiceiuri și tradiții de Florii și Paști, în localitățile: Vișina Veche, Izbiceni, Tia Mare, Vădastra.
- În toate localitățile județului Olt au loc în luna martie *Ateliere de teatru*.

Prahova**1-31 martie – Breaza - Centrul Cultural „Ion Manolescu”**

„Portul popular brezean” - expoziție de costume populare.

3, 10, 17, 24, 31 martie – Bușteni - Centrul Cultural „Aurel Stroe”

Stagiunea muzicală „Bușteni - 2012”: recitaluri ale unor interpreți reprezentativi din județ și din țară.

9 martie – Starchiojd

Cei 40 de Mucenici - sărbătoare religioasă și obiceiuri tradiționale românești.

9-22 martie – Câmpina

„Primăvara poezilor” - ciclul de manifestări cultural-artistice, derulat în colaborare cu școlile din oraș.

15-25 martie – Ocina, com. Adunați

„Ocina - trecut și prezent” - manifestare de promovare a tradițiilor folclorice locale, preluată de Televiziunea „Favorit”.

18 martie – Gura Vadului

Sărbătoarea Florilor de migdal - ediția a VI-a.

19-26 martie – Ploiești - Casa de Cultură a Sindicatelor

„Culoare și lumină” - expoziții de pictură și grafică.

24 martie-14 aprilie – Ticeni – Biserică, com. Șirna

Atelier de creație - încondeiat ouă și pictură de icoane pe sticlă.

25 martie – Moara Nouă, com. Berceni, Cocorăștii Colț

Hramul bisericilor din cele două localități - „Buna Vestire” - manifestări religioase și etnofolclorice organizate de comunități.

- În toate localitățile județului, se organizează manifestări dedicate *Mărțișorului* - 1 Martie și *Zilei Femeii* - 8 Martie.
- Pe tot parcursul lunii martie, la Ploiești și în localități din județ, se organizează manifestări omagiale închinare lui Nichita Stănescu: evocări, seri de poezie, festivaluri, lansări de carte, spectacole de muzică și poezie și de teatru. La Ploiești și Plopeni, se desfășoară, în perioada 29-31 martie, „Caravana poeziei lui Nichita” - Festivalul Internațional de Poezie Nichita Stănescu - ediția a IX-a.

Satu Mare**1 martie – Satu Mare - Galeria de Artă Plastică a Primăriei**

Vernisajul expoziției colective de artă plastică „Salonul de Primăvară”.

15 martie – Satu Mare - Galeria de Artă Plastică a Consiliului Județean

Vernisajul expoziției colective de artă plastică; expun artiștii Greta Jenei, Dragoș Vasile și Cristina Moldovan.

16 martie – Satu Mare

Festivalul de recitări din lirica poezilor sătmăreni „Recitatio” - ediția a V-a.

18 martie – Crucișor

Spectacol folcloric, lansarea monografiei localității și a antologiei bilingve de poezie *Poezia - miraj al clipei/La Poésie - le mirage de l'instant*.

22 martie – Satu Mare - Sediul CJCPCT

Lansare de carte: *50 de ani de la colectivizarea agriculturii* de Aurel Pop.

27 martie – Satu Mare - Sediul CJCPCT

Aniversarea a cinci ani de la apariția revistei literare „Citadela”.

29 martie – Satu Mare - Galeria de Artă Plastică a CJCPCT

Vernisajul expoziției colective de artă plastică Aurel Țeț și Mihaela Pastor.

Sălaj

5 martie – Jibou - Clubul Copiilor

Festival-concurs Județean de Recitare a Poeziilor Umoristice.

15 martie – Zalău

Manifestări dedicate *Zilei Maghiarilor de Pretutindeni*.

16-17 martie – Zalău și localități din județ

Zilele Revistei „Caiete Silvane” - ediția a V-a.

23 martie – Vârșolț

Concursul Județean de Recitări de Poezie „Kanyadi Sandor”.

Sibiu

8 martie – Sibiu

Spectacol folcloric dedicat *Zilei de 8 Martie*, cu participarea Ansamblului Folcloric Profesionist „Cindrelul-Junii Sibiului”.

21-23 martie – Sibiu - Casa de Cultură a Sindicatelor

Festivalul-concurs Național al Tinerilor Interpreți de Muzică Populară „Vara, vară, primăvară” - ediția a XVI-a. Festivalul-concurs se adresează soliștilor vocali de muzică populară din țară și din diaspora, reprezentanți ai diverselor zone etnofolclorice. Manifestarea își propune valorificarea tezaurului folcloric din România și contribuie la afirmarea și promovarea valorilor autentice.

Suceava

26 februarie-11 martie – Suceava

***Târgul Mărțișorului* - târg al meșterilor populari.**

1 martie – Suceava

„Azi cânt pentru tine mamă!” - spectacol susținut de tinerii artiști din județ.

4 martie – Vatra Moldoviței

„Comori de suflet românesc” - festival-concurs de interpretare a folclorului muzical-coregrafic - ediția a X-a, faza zonală Câmpulung Moldovenesc.

7 martie – Suceava

„Femeia - eternul miracol” - spectacol omagial de divertisment, expoziție de artă plastică tematică.

11 martie – Arbore

„Comori de suflet românesc” - festival-concurs de interpretare a folclorului muzical-coregrafic - ediția a X-a, faza zonală Rădăuți.

18 martie – Mănăstirea Humorului

„Comori de suflet românesc” - festival-concurs de interpretare a folclorului muzical-coregrafic - ediția a X-a, faza zonală Humor.

31 martie – Vatra Dornei

„Nichita în luna lui Marte” - festival-concurs județean de poezie - ediția a VI-a.

Teleorman

1 martie – Alexandria - Sediul CJCPCT

„Mărțișorul - tradiție și semnificații” - dezbateri și expoziție de mărțișoare.

8 martie – Alexandria - Sediul CJCPCT

„8 Martie - Cea mai frumoasă floare pentru cel mai drag chip” - spectacol.

● **Pe parcursul lunii martie, specialiștii CJCPCT cercetează, în localitățile Țigănești, Izvoarele, Brânceni și Năsturelu, obiceiuri de Paști.**

● În luna martie, CJCPCT demarează pregătirile pentru Festivalul Național de Muzică Ușoară Românească „Primăvara-n Teleorman”, dotat cu Trofeul „Ghiocelul de aur”.

Timiș

8 martie – Timișoara - Sala Capitol

„La mulți ani, măicuță dragă!” - spectacol folcloric dedicat femeilor, susținut de Ansamblul Profesionist „Banatul”, dirijor prof. Roșca Sebastian, soliști vocali - Petrică Miulescu-Irimică, Ilie Medrea (Sibiu), Carmen Popovici-Dumbravă, Zorica Savu și Simion Novac, Ion Drăgan (Gorj), Carmen Biruescu și Știoponi Antonio, Maria Milu-Sorescu, Stana Stepanescu, Desanca Lalici, Milena Țaran, Dumitru Teleagă, Mariana Șușca (Maramureș), Dumitru Stoicănescu, Dan Necșa și Georgiana Necșa, soliștii instrumentiști: Ion Peptenar, Marius Cârnu, Radu și Ilie Vincu, Mircea Ardeleanu, coregrafia Miloslav Tatarici.

Vâlcea

1 martie – Mădulari - Biblioteca Comunală

„1 Martie - Ziua Tradiției - Anul Nou de Primăvară” - ediția a XII-a. Tema manifestării: „Mărțișorul în tradiția românească”.

2 martie – Drăganu, comuna Valea Mare

„Ziua Tradiției - Anul Nou de Primăvară - Zilele Babei”.

7 martie – Râmnicu Vâlcea - Galeria „Constantin Iliescu”

„Culoare și candoare” - Salon al artelor dedicat *Zilei Internaționale a Femeii*: vernisaj, mini-recitaluri de poezie și muzică.

22-23 martie – Râmnicu Vâlcea - Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” - Sala Universitarilor

Salonul Național al Cărții de Etnologie - ediția a XIII-a: expoziție de carte de etnologie tipărită în anul 2011, prezentări de cărți realizate de către autori, dezbateri pe teme de specialitate.

Portret

„Sunt, Doamne, copt pentru cules...”

Un alt document important pe care doresc să-l prezint cititorilor îl reprezintă cele 14 pagini mici de caiet cu un scris des și mărunț, în care Nicolae Purcărea și-a mărturisit parte din credințele sale, din înfrângerile și realizările vieții sale. Este vorba despre „cuvântul de recepție” la intrarea în „academica” vârstă de 80 de ani.

Născut în data de 13 decembrie 1923, Nicolae Purcărea a fost omagiat cu prilejul aniversării sale, în data de 30 ianuarie 2004, la Muzeul de Etnografie din Brașov, prilej cu care mulți dintre cei apropiați i-au stat alături. S-au rostit cuvinte frumoase, pline de emoție, respect și recunoștință la adresa sărbătoritului, care a răsplătit la rândul său adunarea cu un cuvânt de mulțumire.

Discursul este cu atât mai important cu cât, peste ani, îmi dezvăluie căile și principalele aspecte ale vieții lui Nicolae Purcărea, precum și accentele ce trebuie puse pe importantele capitole ale vieții acestuia.

Răsfoiesc prețioasele pagini și punctez în mintea mea cuvintele precum: *confesiuni, omul creator, universul copilăriei, tinerețe, crez, suferință, lanțuri, temniță, bine, adevăr, frumos, speranță, cioplitul lemnului, Elena Secoșan, arta populară, tradiție, canoanele artei populare, Minisatul „Sfântul Andrei”, mulțumiri.*

Multe cuvinte, pentru tot atâtea capitole din paginile unei vieți trăite în zburcium, suferință, nedreptate, iubire, iertare și împăcare.

**Cuvântul lui Nicolae Purcărea la aniversarea de 80 de ani
Brașov, 30 ianuarie 2004**

Stimați oaspeți,

Se cuvine să mulțumesc pentru apreciere, pentru frumoasele dumneavoastră cuvinte, pentru frumoasa haină în care m-ați prezentat și zic și eu ca și poetul:

„Și când gândesc la viața-mi
Îmi pare că ea cură încet, repovestită
De o streină gură, de parcă n-ar fi viața-mi
De parcă n-aș fi fost

Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost?”

Este greu să vorbești despre alții, dar despre tine este și mai greu, căci nu doresc să intru în lumea confesiunilor, nu doresc să vă aduc într-o lume a absurdului și să vă cutremur de ororile ei. Nu o voi face, dar nu o voi ignora.

Dar suntem la moment de sărbătoare, de aniversare și de bucurie, atât pentru omul creator, cât și pentru implicarea lui în creația populară, prin creația sa.

Universul copilăriei mele

Scheiul, cu toate poemele, pădurile, potecile...

Alunul pe care îl încrustam ne îmbia. Pe lângă toate acestea - biserica. Ea cu turnurile ei, cu sfințenia ei, cu preoții desprinși parcă din icoane, vegheau la creșterea, la devenirea noastră spirituală.

O copilărie lipsită de griji, trăită într-o lume mirifică.

Și anii au trecut și am ajuns la vârsta de 17 ani, când datorită unor motivații, am schimbat joaca, mai bine zis, mi-am dăruit viața unui crez. Și iată-mă în alt capitol al vieții.

Eram copil când vorba baljină și nuiua dojenitoare a mamei s-au transformat în sudalmă aspră și bătă grea a gardianului.

A fost o perioadă lungă și grea - cât zece vieți - pentru o biată ființă plâpândă cu rostogoliri abisale, cu svârcoliri apocaliptice.

„Cântam, era plânset poemul
Zâmbeam, curgeau lacrimi pe fețe
Râdeam și-n surâs sta blestemul
Noi nu am avut tinerețe.”

**Nicolae Purcărea, la
aniversare - Brașov,
30 ianuarie 2004**

Căci am intrat în moara de măcinat vieți omenești, moară la care oamenii turnau - ca pe grăunțe - alți oameni.

Când am ieșit, am scăpat cu ajutorul lui Dumnezeu, din această blestemată moară, după 20 de ani, ne-am pomenit uncheși potoliți, „iertând tot ce ieri n-a știut să ne ierte pe noi”, vorba poetului, împăcați în sublimul apus. Nu pot încheia acest apocaliptic capitol, fără a puncta un uriaș moment al acelei existențe și fără a depăși măsura și modestia voi spune: Eu sunt nebunul care de dragul unui principiu, a unei verticalități, într-o cutremurătoare ispită, am dat cu piciorul vieții, am renunțat la o așazisă libertate și n-am făcut pactul cu diavolul, adică n-am acceptat să devin informator, să devin turnător.

O sfântă și conștientă nebunie ce m-a costat atâtea lanțuri și ani grei de temniță. Așa a fost și Dumnezeu m-a întărit, m-a ajutat, căci altfel nu mai eram omul, nu mai eram om - care să vă fie astăzi dascăl și sărbătorit.

Dumnezeu a sădit în sufletul omului binele, adevărul, frumosul și i-a mai dat și-un dram de talent pe care trebuie să-l fructifice.

Plecând cu această zestre divină din durerile trecutului, din pulberea a ceea ce a mai rămas din viață, s-a aprins scânteia frumosului, a speranței unei lumi nebănuite ce parcă tot creștea în mine și care spărgea plafonul cenușiu și negura vieții.

Eu mi-am găsit libertatea în cioplitul lemnului, am mărturisit și încă mai repet, căci tot cioplind am evadat din cotidianul hidos și m-am trezit într-o altă lume dătătoare de pace, de liniște, de echilibru.

Începuturile au durat ani lungi - câtă trudă, câtă sudoare, pe nicovala grea a zbaterilor, a mucenicirii!

Începutul - undeva prin închisoarea Alba Iulia, 1943. Acolo am cunoscut lemnul, ne-am apropiat, i-am cunoscut fibrele; acolo am început să-i descos tainele. Iar mai apoi, prin alt măreț „palat”, la Gherla, tot frecând la fărâma de os găsit în gamela de zeamă, am descoperit frumusețea micilor podoabe ce stau ascunse în os.

Ajuns acasă, toate nemulțumirile, toate amăgirile și toate umilințele le încredințam lemnului, căci el mă asculta fără să spună ceva.

Și așa am lucrat până la întâlnirea cu Doamna Elena Secoșan care m-a sfătuit să studiez, să cercetez arta populară, etnografia.

Și astfel am pătruns în tainele artei populare, în etnografie, în muzeul etnografic.

Și tot căutând am descoperit taine de suflet ale neamului meu. Câtă frumusețe, câtă bogăție, câtă măreție descopeream; iar sufletul meu avid de cunoaștere se instalase într-o caleașcă de aur dusă parcă de bidivii nerozi spre azuriul vis ce se născuse.

Mă veți întreba: de ce arta populară? Și vă voi spune: dintr-o nevoie stringentă a sufletului meu.

Mi-am iubit neamul și-am vrut să-i fiu de folos. Căci tot răsfoind paginile îngălbenite ale istoriei, am descoperit latura cea mai frumoasă a ei: tradiția, ce dă scilipiri de aur poporului.

Suntem, din întreaga Europă, țara cu cea mai sublimă creație populară și cel mai frumos și bogat tezaur de artă populară.

Frumusețea creației populare a aprins în mine flacăra mistuitoare, strădania ce nu-mi mai dădea odihnă.

Dar scotocirea mea nu am făcut-o singur, căci am fost nevoit să apelez la muzeul etnografic, unde nou-instalatul director, doamna Ligia Fulga, și-a plecat gândurile către întrebările mele, dezlegând multe dintre frământările și nevoile mele de cunoaștere. Colaborarea a durat, durează, antrenând uneori întreg colectivul muzeului, contribuind astfel, prin expoziții, la succesul meu în ale creației populare și la deschiderea mea către alte muzee.

Doamna Elena Secoșan, văzând strădaniile mele, m-a adoptat parcă. Mă chema când mă-ntâlnea la muzee, îmi puneă întrebări - ca la școală - îmi cerea păreri și apoi tot Dânsa venea cu răspunsuri mai clare și cu precizări.

Cuvânt de prețuire rostit de dr. Ligia Fulga, directoarea Muzeului de Etnografie Brașov - 30 ianuarie 2004

Când ajungea în căsuța mea se simțea descătușată și-mi spunea: Eu de aceea nu mai plec, că-mi place mult aici, dar... bineînțeles că era nevoită să plece mereu mai repede decât ar fi dorit.

Și așa, tot cercetând, tot întrebând, am ajuns să înțeleg ce este cu aspectul morfologic, apoi cu cel semantic, apoi cu ornamentul, cu simbolistica, cu toate canoanele artei, cu legile stilistice care îmi stăvileau imaginația, dar care aduc atâta ordine în avântul creatorului.

Și câte motive nu-mi „jucau” pe tabla de lucru: dinți de lup, zig-zag-uri ori rozete jucăușe, romburi pline de viață ori brăduțul, capete antropomorfe, zoomorfe, toate îmi apăreau în fața ca niște stelute jucăușe.

Și am lucrat și eu de toate. Ardeau în mine dorinți nebănuite de a încerca de toate. Eu care trăisem un adânc sentiment al neputinței, spărsesem zăgazurile de zbcium, iată-le svelte, ieșite din mâinile mele căuce, blidare și solniți, și linguri, și scări, și porți, și pridvoare fără seamăn, troițe și cruci, și furci, și fuse...

Moment important în afirmarea mea a fost acela al intrării la Muzeul Satului.

Atunci, în vremurile trecute o astfel de promovare era considerată consacrare, era recunoașterea ta ca meșter, creator popular. Și cât de greu se intra! Etnografiile erau exigente. Eram puțini cioplitori în lemn.

Apoi, odată ce Muzeul Satului te accepta, urma colaborarea și cu celelalte muzee.

Președinte al Asociației Creatorilor Populari din România, apoi intrarea în Academia Artelor Tradiționale, Premiul „Dimitrie Gusti” primit în Aula Academiei Române, plecarea împreună cu un grup de meșteri în Franța, plecarea la un congres al cioplitorilor în lemn în America, împreună cu eleva mea Zina Burloiu-Manesă. Diplome, diplome...

Dar datoria oricărui creator este de a-și lăsa urmași: și iată-l pe fostul meu elev Dan Bucur, plecat apoi în Austria și acum pe cea care este Zina Burloiu-Manesă, cea care și-a depășit maestrul prin finețe, prin saltul calitativ, printr-o șlefuire și broderie de bijutier. Ea este mai cunoscută în America, în Anglia, în Olanda și face pe deplin cinste muzeului și țării. Zina l-a cooptat și pe soțul ei, Sorin, la realizarea desăvârșitelor bijuterii ale artei.

Am lăsat la sfârșit partea finală a vieții mele, aceea de dascăl.

Uneori, parcă, în destinul nostru se înscriu semeni care vin să aducă un suflu nou existenței noastre, iar prietenia realizată capătă valoare de har ceresc pentru suflet.

Un asemenea Om, de o înaltă calificare omenească, de profesie dascăl, dăruit întru educația copiilor, este profesorul Sorin Apan.

Mă simt dator să mărturisesc acest lucru, căci împreună cu el, de șapte ani, am realizat dintr-o chemare reciprocă un atelier spiritual „Minisatul Sfântul Andrei”, la Colegiul „Andrei Șaguna”, cu atelier de folclor - cântece și jocuri, creștături în lemn, icoane pe sticlă, ouă încondeiate și țesături în războiul de țesut, împreună cu Rodica Ispas din Avrig.

Ce a urmat, vedeți și dumneavoastră: Minisatul crește, apar noi generații de copii.

Și mâinile lor gingașe scot minuni ce pot sta alături cu orișice produs al meșterilor consacrați. Iar cântecul lor străbate țara, iar muzeele din București abia așteaptă cântecul lor.

Iar dacă la începutul cuvântului am mulțumit pentru aprecieri, mă simt dator să mulțumesc de asemenea domnului Ioan Opriș, tuturor doamnelor de la acest muzeu, doamnei și domnului Bâtcă, doamnei Rodica Kronberger de la Creație, cu care de asemenea colaborez, domnului Ioan Godea, domnului Ioan Praoveanu, de la Muzeul din Bran.

Momentul pe care-l trăim acum este emoțional, relevant și prin această atmosferă plină de farmec în care suntem cu toții transpuși.

Este și un moment de cultură pentru care îi mulțumesc doamnei director Ligia Fulga, doamnei Gabi Ghiță și întregului colectiv.

În încheiere vă mulțumesc pentru participare și pentru răbdarea cu care m-ați ascultat. Zic și eu, acum, la această vârstă a mea pe care o sărbătorim astăzi, ca și poetul Radu Gyr:

„Sunt, Doamne, copt pentru cules,
nu că mi-s anii grea recoltă,
cât mi-este inima o boltă
de crengi, sub rodul tot mai des.
Sunt, Doamne, copt pentru cules,

Sunt numai fructe și balsam.
Cu cât mi-așezi pe trup rugină,
cu-atât mi-e sufletul grădină,
și-i toată roade, ram de ram.
Sunt numai fructe și balsam. (...)

Și dacă pică tot mai des
din mine altă creangă frântă,
în vârfuri, sus, grădina cântă
și-așteaptă marele cules...
Sunt, Doamne, copt pentru cules.”

Dr. Corina MIHĂESCU

Cercetător științific I, CNCPCT
Fotografii din Arhiva CNCPCT

Ecouri

„Arta – fereastră a sufletului”

Salonul Artelor Practicate de Persoane cu Dizabilități,
Galeria de Arte „Constantin Iliescu”,
16 februarie 2012, Râmnicu Vâlcea

Trăim într-o lume globalizată, problemele umanității se văd altfel decât înainte de căderea barierelor ideologice care ne determinau să vedem lumea împărțită în „capitaliști” și noi ceilalți care aveam în față „un viitor de aur”.

Dincolo de aceasta, eram prinși în propria carapace din care nu reușeam să ne extragem pentru a vedea că alături de noi, cei dotați fizic și cu posibilități mentale normale, trăiesc persoane care nu au primit la naștere sau prin puterea destinului acele abilități de mișcare, rămase închise în propriul corp fizic. Aceste persoane sunt OAMENI, unii cu mult peste media de talent artistic pe care o demonstrăm noi, ceilalți.

Cu nouă ani în urmă am inițiat proiectul „Arta - fereastră a sufletului” având susținerea I.P.S. Gherasim Cristea care ne-a oferit, în primii ani, spațiul de exprimare al Complexului Cultural „Sfântul Antim Ivireanul” din cadrul Arhiepiscopiei. Proiectul este derulat în continuare în parteneriat cu Arhiepiscopia Râmnicului, la deschidere participând, ca reprezentant, P.C. Pr. Mihai Pretorian, inspector

pentru catehizare, care a transmis mesajul I.P.S. Arhiepiscop Gherasim Cristea. Tălmăcitor pentru persoanele cu dizabilități de auz și vorbire a fost, ca în toți anii, P.C. Pr. Raul Popescu, cel ce a fost, după prezența la prima ediție a proiectului, numit ca preot să officieze slujbele religioase pentru persoanele cu dizabilități în cadrul Bolniței de la Arhiepiscopia Râmnicului.

Anul acesta, pe un timp cu multă zăpadă, Salonul a reunit, pe simeze, un număr de 58 de artiști plastici, dintre care patru sunt nume consacrate în Vâlcea, dar și în țară, obținând premii în expoziții în care și-au demonstrat măiestria și au dovedit că aduc noutăți în tehnica folosită. Amintesc pentru neuitare pe Diana Mitulescu, care este recunoscută ca pictor și designer vestimentar, lucrările ei fiind de acum recunoscute atât prin tehnica folosită, cât și prin materialele cu care uimește pe iubitorii de artă. Nimic din ceea ce este posibil de utilizat nu este imposibil a

fi transformat în obiect decorativ, căci harul său artistic este debordant: o coajă de copac, de exemplu, devine spațiul de expunere a unui chip de înger înconjurat de stele strălucitoare, frunzele căzute toamna din stejar sunt, alături de petice de pânză, flori „imortale”, obiecte de uz uitare, ingredientele pentru o rochie, ce întruchipează toamna ș.a.m.d.

Gabriel Medvedov este plasticianul ce și-a demonstrat harul de a experimenta tehnici mixte de pictură, iar în paralel cochetează cu sculptura, modelând în egală măsură lemnul combinat cu alte materiale, toate ecologice.

Dumitru Zamfira, pictor, scriitor și inițiatorul Societății Naționale Independente a Persoanelor cu Handicap Vâlcea, al cărui președinte este, excelează prin tablourile sale pe care immortalizează spațiul natal, leagănul copilăriei sale din comuna Tetoiu, localitatea care ne-a dat nouă vâlcenilor și țării pe scriitorul Bogdan Amaru, numele real Alexandru Pârâianu, trecut la Domnul la numai 29 de ani. Proza sa ilustrează cu un talent inegalabil personaje emblematice ale satului tradițional,

lăutarii împutinați de „vreme și vremuri” într-o scenă demnă de un film, întâlnirea ultimului lăutar, în cimitir, cu foști instrumentiști membri ai unui taraf de demult, cărora le „zice” la căpătâi câte o melodie mai domoală sau săltată, ba chiar un căluș, în funcție de fiecare, așa cum îl știa în viață. Scena este cutremurătoare ca semnificație atingând „râsul-plânsul”. Cine a scris-o, Dumitru Zamfira, artistul cu handicap dobândit, imobilizat într-un cărucior dintr-o nefericită întâmplare, cel care ne oferă nouă, celor fără talent, bucurii, iar celor aflați în suferință, ca el, ajutor prin societatea pe care o conduce.

Cum a decurs Salonul anul acesta? Se înțelege că la început a fost vernisajul lucrărilor de artă, ale celor 58 artiști la care, alături de cei prezentați drept consacrați, îi adăugăm și pe Oana Manea - pictor și pe Paul Stănișor în calitate de sculptor.

O ultimă subliniere merită efortul celor 40 copii și tineri instruiți în Centrele Multifuncționale din cartierul Goranu din Râmnicu Vâlcea și satul Cremenari, comuna Galicea, cu sprijinul Organizației World Vision.

Salonul s-a îmbogățit prin încă două momente speciale, și anume: lansarea volumelor „Poezie, logodnica mea” de Ilorian Păunoiu și „Oameni și câini” de Marian Pătrașcu, roman.

Ilorian Păunoiu este un poet înăscut, al cărui har sălășluiește într-un corp măcinat de o boală incurabilă, dar care nu-i învinge

spiritul, mereu optimist, aflat într-o continuă legătură cu Dumnezeu, cu literatura de inspirație filosofică, iar poezia îi este forma de exprimare a sentimentului iubirii, îi este sufletul pereche, cu care este într-o veșnică logodnă. A vorbit despre harul său poetic lectorul univ. Ion Soare, prim-vicepreședinte al Forumului Cultural al Râmnicului, subliniindu-i talentul și mesajul poeziei lui.

Romanul „Oameni și câini”, autor ing. Marian Pătrașcu, am încercat să-l talmăcesc în fața audienței, atât eu, cât și criticul literar lect. univ. dr. Ion Soare, subliniind că autorul este un ilustrator al spațiului Țării Loviștei, comuna Căineni - Greblești. Nimic nu lipsește pentru a fi cucerit de poveste, metaforic vorbind despre oameni și câini, dar și la modul real, acest binom făcând parte din viața trăită de copilul cu tetrapareză spastică în acest spațiu, plecând spre lume să învețe carte, iar acum întors la OAMENI, să și-i amintească cu numele și porecele lor, strălucite combinații, și la CÂINII care i-au fost alături în această lume umană uneori și câinoasă alteori. Cine sunt oamenii, cine sunt câinii, rolurile se inversează uneori, fericiți suntem când ne completăm.

Momentul vernisajului Salonului Artelor Practicate de Persoane cu Dizabilități a constituit o seară deosebită, mai ales că în afara Galeriei „Constantin Iliescu” zăpezile erau nămeți ce deveneau capcane pentru cei care au fost un timp ostatici ai naturii în propriile case. O seară frumoasă, cu oameni care ne-au făcut părtași la bucuriile artei și talentului lor.

Prof. Elena STOICA
Director, CJCPCT Vâlcea
Fotografii din Arhiva CJCPCT Vâlcea

Confesiuni

Dumitru Ștefănescu și Costică Onuță

Dănuț Dumitrașcu: Domnule Ștef, cum e pe Dunăre de la Brăila, la Zimnicea?

Dumitru Ștefănescu: *Am venit cu plăcere în această tabără, fiind invitat de Centrul Național de Creație București. A fost o plimbare plăcută, am venit cu autocarul; sunt de pe meleaguri brăilene, tot dunărean și sper ca și în această tabără să pictez atmosfera dunăreană.*

Am în această tabără două lucrări: una intitulată „La scăldat”, iar cealaltă, „În ogradă”.

D.D.: Spuneți-mi, vă rog, care sunt temele predilecte pe care le abordați în lucrările dumneavoastră?

D.Ș.: *În general, pictez activitățile gospodărești și peisajele; îmi plac foarte mult peisajele, mai ales cele dunărene, dacă sunt și dunărean, și sper ca aceste lucrări să fie de valoare și să rămână în patrimoniul național.*

D.D.: Povestiți-ne puțin despre tablourile cu pescarii, la baltă...

D.Ș.: *În general, noi, brăilenii, suntem obișnuiți cu balta, cu pescuitul și cu celelalte.*

Multe din lucrările mele, cu pescuitul, cu pescarii pe baltă, au fost reținute în muzee, cum e Muzeul de Artă Vicq, din Franța, Muzeul Național de Artă din Pitești și alte muzee.

D.D.: Ca meserie, dumneavoastră sunteți...

Dumitru Ștefănescu (Brăila), Ignatul

D.Ș.: Sunt inginer de profesie și fost navigator. Am colindat lumea, mi-au plăcut frumusețile naturii, tot ceea ce este frumos.

D.D.: Ce este pictura naivă pentru dumneavoastră? Un simplu hobby sau e mai mult?

D.Ș.: Pe lângă această, să-i spunem, meserie de pictor naiv, sunt și pictor clasic, și caricaturist, și grafician. Îmbin pictura naivă și umorul, așa încât timpul liber mi-l petrec la planșetă și la șevalet.

D.D.: Spuneți-ne câteva cuvinte despre caricatură.

D.Ș.: Chiar sunt bucuros. Am fost invitat, după această tabără, la „Podul Mincinoșilor” din Sibiu, unde voi fi premiat; chiar în tabără am lucrat două caricaturi pentru Festivalul Internațional de Umor de la Gura Humorului, unde sper să fiu pe podium. Mi-a plăcut să lucrez și să particip la multe festivaluri, și de pictură, și de umor.

D.D.: Arta naivă este, într-un fel, umoristică?

D.Ș.: Eu combin umorul și arta, deci da, pictura mea este umoristică.

Costică Onuță: Sunt Costică Onuță, locuiesc în Vaslui, fac pictură naivă; de fapt, eu fac terapie prin culoare, eu așa am început. Acum 32 de ani, m-au descoperit cu un cancer (vă spun exact cum

a început treaba) și de atunci am început să pictez, și m-am vindecat până acum.

În schimb, viața mea, pictura mea e de acolo, de la țară, de la plug, de la sapă, de acolo am început eu: cu țărănul, cu...

În timp, m-am perfecționat în culoare, am făcut o școală populară de artă, m-am documentat destul de bine. Am avut un profesor, Dumnezeu să-l odihnească în pace!, Eugen Bălan, de la Câmpina, care m-a învățat (nu toate șmecheriile), toată tehnica picturii: ce înseamnă rimă, ritm, culoare sensibilă în lucrare... De acolo am început să lucrez, până am ajuns să am lucrări cam în toată lumea.

Am expus, în 1993, la Liège, unde am stat trei luni, cu o expoziție, a fost foarte bine. Am avut o expoziție la Centrul Cultural Român de la Paris, una organizată prin intermediul UNESCO, cu doamna Zagura (Centrul Cultural pentru UNESCO „Nicolae Bălcescu” - n.r.), tot la Paris, dar la o galerie mai mică; am mai avut la Londra o expoziție, acolo am și fata, care m-a chemat, într-o galerie micuță.

În tabere am fost în Sicilia, în Andorra, în Lituania... Asta în mare, cam pe unde am fost.

D.D.: Domnule Onuță, eu aș vrea să vă întreb puțin despre poveștile pe care le spuneți dumneavoastră...

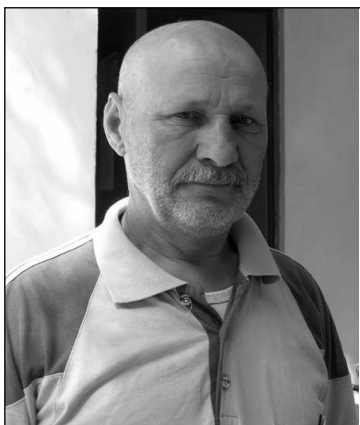
C.O.: În primul rând, mă inspir din obiceiurile de iarnă, chiar am multe lucrări cu obiceiuri de iarnă. De acolo, din vatra satului, de la mine din sat, de acolo le culeg pe toate, acolo e toată inspirația mea. În plus, asta am: țărănul, câmpul, pădurea.

D.D.: Aveți niște babe deosebite.

C.O.: Așa, babele mele (râde), babele pe care le văd la mine în sat când mă duc acasă, de acolo le iau. Îmi place să nu le aduc pe poză, de pe poză să le transpun... nu, exact cum le văd eu.

Artistul Dumitru Ștefănescu în Tabăra de vară „Dunărica” de la Zimnicea, 2010

D.D.: Ce credeți că vă diferențiază pe dumneavoastră, care vă considerați probabil și sunteți considerat de alții pictor naiv, de ceilalți pictori, să spunem, din Uniunea Artiștilor Plastici?

C.O.: Nu știu. Eu consider că fac ceva în plus față de tot ce face omenirea asta. Pictez. În rest nu pot să fac eu diferența, ce-s cei din Uniune și ce sunt eu.

Mă joc cu culorile. Fac ceva în plus față de lumea de rând.

D.D.: Acum, vă rog să ne spuneți câteva cuvinte despre tabăra de aici, de la Zimnicea.

C.O.: Da, bine, este o tabără frumoasă, reușită, am mai fost în tabere frumoase: am fost în tabără la Călimănești, la Medgidia, într-o tabără tot prin UNESCO, în tabără la Bacău, la George Apostu, tot o tabără reușită.

Aici e un pic mai monotone... (râde)

D.D.: Domnule Onuță, aveți prieteni aici?

C.O.: Toată lumea mi-e prietenă. Tot ce-i în jurul meu mi-s prieteni. Nu m-am certat cu nimeni niciodată și nici nu mă cert, n-am de ce.

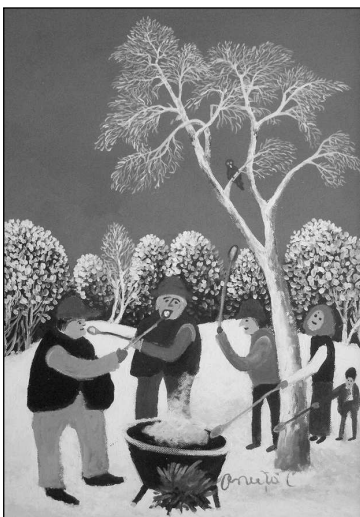
D.D.: Dar, de exemplu, domnul Iftinchi sau domnul Măric...

C.O.: Și Iftinchi, și Măric, și Mitică (Dumitru Ștefănescu - n.r.), și fetele. (râde)

A transcris

Ioana Mădălina MUNTEANU
Referent, CNCPCT

Fotografii de **Rodica DINACHE**
Operator imagine, CNCPCT

**Costică Onuță (Vaslui),
La ceaur**

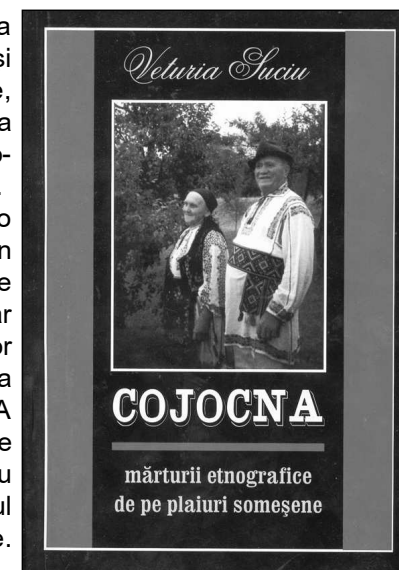
Noi aparitii editoriale

Veturia Suciu, Cojocna. Mărturii etnografice de pe plaiuri someșene

volum îngrijit de dr. Maria Bocșe, ediția a II-a,
Editura „Tradiții Clujene”, 2011

Manuscrisul Veturiei Suciu a strâns în paginile sale gândurile și amintirile creatoarei populare, împletite cu arta țesutului și a confecționării de costume tradiționale specifice inimii Transilvaniei.

Veturia Suciu este o personalitate recunoscută în rândul meșterilor populari, care de-a lungul vieții a expus cu har esența culturală din lumea satelor clujene. Talentul de oratoare a „vieții satului” nu i-a dat pace. A determinat-o să aștearnă pe caiete întregi tainele sufletului său păstrător al tradiției în contextul culturii populare contemporane.

Acest fapt a mediat publicarea volumului *Cojocna. Mărturii etnografice de pe plaiuri someșene*, sub îngrijirea regretatei etnografe Maria Bocșe.

Lucrarea este structurată în coordonatele scurtei monografii a satului Cojocna, din județul Cluj, evidențiată prin intermediul memoriei colective a localnicilor și propria experiență de viață a Veturiei Suciu, umbrită sau luminată de omenii ce i-au ieșit în cale.

În cele două părți ale cărții întâlnim informații valoroase despre istoria satului Cojocna, ocupațiile tradiționale, obiceiurile vieții de familie și cele calendaristice, portul și jocul tradiționale locale, arta țesutului, folclorul de cătănie, dar și despre dramatica viață de copilă și de tânără mamă a Veturiei Suciu.

Volumul *Cojocna. Mărturii etnografice de pe plaiuri someșene* nu este o monografie clasică, deoarece nu reconstituie formele de civilizație tradițională românească, în vederea elaborării unor lucrări științifice de etnologie. Este un roman autobiografic, centrat asupra elementelor împrumutate din viața Veturiei Suciu. De asemenea, selecția întâmplărilor povestite este tributară dorinței autoarei, iar sentimentele personajelor pot părea mai intense în comparație cu cele din viața reală.

„În 1980 mi-a murit băiatul și am simțit nevoia să mă refugiez în arta populară. (...) Lucram în permanență să-mi țin mintea ocupată, să nu plâng. N-am lucrat că am avut nevoi, ci ca inima să mi-o salvez pentru copiii pe care îi mai aveam”, mărturisește autoarea.

Anamaria STĂNESCU
Referent, CNCPCT